

Роєнко Л.М.
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Педагогічна майстерність: методологія, теорія, технології: Матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м.Черкаси, 22-23 травня 2015р.) / за аг.ред. проф.Біди О.А.. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2015. – 2 С. 48-49

Процеси демократизації та глобалізації освіти за сучасних умов вимагають формування критичного мислення в учнів уже з молодшого шкільного віку. Окремі аспекти формування критичного мислення в учнів розглядались у роботах С.І.Векслера, А.С.Байрамова, А.І.Липкіної, Л.А.Рибак, В.М.Сінельнікова. Вчені ставили питання про розвиток вміння самостійно осмислювати навчальний матеріал, виконувати нестандартні завдання, робити висновки, помічати як власні помилки, так і помилки своїх ровесників.

Однак, аналіз педагогічної практики, спостереження за діяльністю вчителів початкових класів свідчать про те, що ця проблема недооцінюється. Основи критичного мислення досить часто не закладаються в учнів молодшого шкільного віку. Крім того, значна частина педагогів не готова до розв'язання цих завдань. Не завжди вчитель правильно може вдало відібрати потрібну технологію до обраної теми.

Розглянемо на прикладі теми “Текст” у 4 класі можливості використання технологій критичного мислення.

На етапі актуалізації знань учнів можна використовувати кілька технологій: “Асоціативний куш”, “Знаємо – Хочемо дізнатися – Дізналися”.

Основою технології «Асоціативний куц» є схема, що креслиться на класній дошці або на великому аркуші паперу вчителем разом з учнями [1]. Цю ж технологію можна використати і на етапі рефлексії, у кінці уроку. Маркером іншого кольору можна доповнити або змінити щось у «куці». Тоді наочно видно, які нові знання отримали на уроці.

В основу наступної технології – «Знаємо – Хочемо дізнатися – Дізналися» покладено таблицю, що заповнюється на класній дошці або на великому аркуші паперу вчителем разом з учнями [2].

На етапі вивчення нового матеріалу важливою для розвитку критичного мислення є технологія, що називається «Дошка запитань». Суть її в тому, що на стіні класу вивішується великий аркуш паперу, на якому вчитель просить учнів записувати будь-які запитання, що виникають у них під час сприймання й усвідомлення та осмислення нових знань. Ця технологія стимулює природну допитливість учнів, розвиває вміння ставити запитання, привчає не відволікатися від теми уроку, а вчитель має можливість побачити, що з вивченого залишилось незрозумілим.

Важливим є підсумковий етап уроку, на якому вчителю необхідно організувати і зворотній зв'язок зі школярами для того, щоб дізнатися, як кожен учень засвоїв матеріал. Це можна зробити за допомогою *твору-п'ятихвилинки* (есе) – вільного, особистого трактування певної теми.

Якщо є час, можна переглянути твори, вибрати з них цікаві запитання, відповіді. Можна почати наступний урок посиленням на ці есе, сказавши: «На попередньому уроці залишилось незрозумілим...» Таким чином ви продемонструєте повагу до думок учнів. Вони не будуть боятися чогось незрозуміти.

На наш погляд, використання на підсумковому етапі *твору-п'ятихвилинки* краще, ніж усне опитування, оскільки дає змогу визначити рівень засвоєння теми кожним учнем.

Отже, використання технологій критичного мислення на уроках рідної мови в початкових класах цілком можливе і сприяє кращому запам'ятовуванню

вивченого матеріалу, активізує діяльність учнів на уроці, розвиває пізнавальну діяльність, дає можливість показати себе в колективі: відбувається розкріпачення особистості – дитина почувається вільно, спокійно, впевнено.

Використана література

1. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П. Критичне мислення: як його навчити. –Х.: Вид.група «Основа»: «Тріада+», 2007. – 112 с.
2. Кроуфорд А., Саул В., Метью С., Макінстер Д.; Наук. Ред.. Пометун О.І. Технології розвитку критичного мислення учнів. – К.: Вид-цтво «Плеяди», 2006. – 217 с.
3. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник. –Х.: Вид.група «Основа», 2008. – 189 с.

Роєнко Л.М.

Технології критичного мислення на уроках рідної мови та читання

В стаття розглядаються можливості використання технологій критичного мислення на різних етапах уроків рідної мови в початкових класах.

Роєнко Л.Н.

Технологи критического мышления на уроках родной речи и чтения

В статье рассматриваются возможности использования технологий критического мышления на разных этапах уроков родной речи в начальных классах.

Roenko L.M.

The technology of critical thinking at the lessons of the native speech and reading.

The article considers the possibility of using of the technology of critical thinking in the different stages of the lesson of the native speech in the primary school.